

Inkább venni, mint eladni jönnek a szomszédokból

Ritka a román szó Makón

Hétvége megélénkül a román-magyar határforgalom Nagylaknál: mi benzinért utazunk ki, a szomszédok kereskedni vagy bevásárolni jönnek. A makói piacon román kereskedő ugyan csak mutatóban látható, a helyi üzletek forgalmát azonban jelentősen bővítik a határ túloldaláról érkező bevásárló turisták.

Hét közben általában négyezer, hétvége akárcsak nyolcezer autó halad át kifelé vagy befelé tartva a nagylaki határátkelón. A teljes forgalom kétharmadát a románok teszik ki, akik jóformán valamennyien üzletelni akarnak – mondta érdeklődésünkre *Wentzel Ágoston* vámparancsnok. Van, akik pénzzel érkeznek, mások teletankolt Daciával gördülnek át az átkelón, hogy az üzemanyag nagy részét itt értékesítsék, megint mások cigarettát szállítanak. Naponta tíz-tizenöt ezer derül ki, hogy ez utóbbiból a megengedettnél többet hoznának át. Kétharmaduk román, a kiszabott bírság olykor több tízezer, néha százezer forint. Amit aztán ideát eladnak, annak az árán igyekeznek bőségesen vásárolni. Szinte mindent visznek, az élelmiszertől a műszaki cikkekig, utóbbiak esetében azzal is tisztában vannak, hogy az áfát vissza lehet igényelni. Korábban megírtuk: az egyik makói bevásárlóközpont minden harmadik vevője román, napi ötszázra lehet becsülni a számukat. A kisebb, főként főútvonal menti üzletek is profitálnak a határ közelségéből – nagy részük kimondottan a román vendégek igényei-

A romániai benzinkutaktól magyar és román autók tankjában egyaránt utazik a benzin. Fotó: Karnok Csaba

MIT HOZHATNAK?

Az általános szabály szerint személyenként harmincezer forint értékű holmit lehet behozni Magyarországra Romániából. Ennél több már kereskedelmi mennyiségnek számít. Ha megmondjuk, hogy egy autóból négyen-ötven is beülhetnek, azért e megengedett mennyiség sem kevés. Más a helyzet a jövődéki termékekkel – ilyen például az alkohol vagy a cigaretta. Ezekből csak a személyes szükséglet erejéig szabad behozni. Nagylaknál szinte kivétel nélkül cigarettával érkeznek azok, akik eladnának, pedig ebből egy kartonnyi a behozható maximum.

nek megfelelően tölti fel árukészletét. A bevásárlási szándékánál jóval kevésbé jellemző, hogy valaki kimondottan eladni hoz nagyobb mennyiségű holmit; csergét, lepedőt, szőnyegét szállítanak például át ezért.

A nagylaki átkelőhöz legközelebb lévő makói piacon vasárnaponként átlagban háromszázötvenen bérelnek helyet, a vevők, nézelődők számát pedig háromezerre lehet becsülni. Az árusok között azonban alig látni román-

ait. A tegnapi vasárnap amúgy is a gyengébbek közé tartozott – talán a rossz idő, talán az óraátállítás miatt –, így szokásos helyükön, a hátsó használati-cikk-piacon alig két-három romániai kínálat portékáit. Ám kiderült, ők sem frissiben jöttek a határ túloldaláról. A makói piacon tavaly ősz óta – egy országos előírásból kalmazkodva – külön engedély nélkül nem kereskedhetnek külföldiek – tudtuk meg *Dégyi József* helyepénzszedőtől. Korábban le-

hetett látni jó néhány, Romániából aznap hajnalban érkezett árust; többségük szemmel láthatóan szerény körülmények között élő, idős asszony volt, akik apróságokat – például cipőtisztítót, tűzkövet és más efféléket – kínáltak. Akik most beszélnek románul a padok mögött, zömmel már itt telepedtek, olykor céggel is rendelkező, módosabb kereskedők. Az újságíróknak nem örülnek. Egyikük – tört magyarsággal, szükségzavúan és szigorúan név nélkül – elmondta, hogy családjával évek óta Magyarországon él. Az árut, például olcsó cipőt, ruhaneműt, kéziszerszámokat, kisebb elektronikai berendezéseket nem a szomszédos országból hozzák, hanem főként Budapestről, a kínai piacról. Hogy hová kerül az, amit a határon át hoznak be a szomszéd ország polgárai, rejtély maradt. Talán Szegedre vagy Vásárhelyre – tippel a helyepénzszedő.

SZABÓ IMRE

Egy életre kelthető tér

PANEK SÁNDOR

Újabb városépítészeti egység kelhet új életre néhány éven belül Szeged belvárosában, miután a város egymilliárd forintot nyert az Európai Unió Phare-alapjából a Szent István tér rekonstrukciójára. A felújítás ennyi pénzből a Dóm térnek és a Kársz utca-Klauzál tér-együttesnek az elmúlt években elvégzett rekonstrukciójához lesz mérhető, s ami a legfontosabb, bekapcsol a Belvárosba egy olyan teret, amely kinézetében és funkciójában jócskán lemaradt az ezredforduló szepülő Szeged-centrumától.

Noha az ország egyik jelentős műszaki műemléke, az idén százévesztendő víztorny áll a téren, és a Szent István tér két műtárgyára ha van a belváros jóval komfortosabb, idegenforgalmi szempontból is fontos központjaitól, a tér szinte egyáltalán nem kapcsolódik Szeged belvárosi funkcióihoz. Egy légifotóról szemügyre véve látszik igazán, hogy mekkora holt terület jelent, míg városépítészeti szempontból igen kedvező helyen fekszik. Ennek ellenére a tér évtizedek óta a hatvanas-hetvenes évek betonozós területépítési felfogását tükrözi, nem is beszélve bódépiacáról, amelynek felújításán már egy kelet-ukrán városka is gondolkodott volna, nemhogy a városképére kényes Szeged. Rég elavult, de legalábbis kiegészítésre szorul a tér piactér jellegű funkciója is, amely a lehangelő külső mellett nem is nyújtja azt a szolgáltatási változatosságot, ami elvárható egy európai átgondolt város belső piactérétől. Minden megérett tehát, hogy egy nagy felújítás nemcsak új arculatot, új komfortot, de új hasznosulást is teremtsen a Szent István tér számára.

Külön szót érdemel a tér közepén álló víztorny, amelynek rekonstrukciója szintén szerepel a Phare-pályázatban. Az építmény külseje hozzászürkült a térhez, pedig egy stílusosan parkosított, pihenőkisterekkel beosztott környezetben igen karakteres közlépontja lehet a helynek. Értékét, amellyel, hogy az ország egyik első vasbeton szerkezetű építménye (és az első azok közül, amelyek ma is eredeti rendeltetésük szerint működnek), szecessziós külleme és megnyitandó kilátója is emeli.

Az éveken belül felújítandó Szent István tér Szeged számára a magyar uniós csatlakozás egyik első, konkrét eredménye lesz, hiszen az uniós alapok nélkül ekkora pénzt aligha tudott volna előteremteni ilyen célra a város. Nyugat-európai városokban járva itt-ott tábla hirdeti, ha egy-egy fejlesztés uniós pénzből valósult meg. Remélhetőleg az első ilyen szegedi tábla egy barátságos, árnyalt funkciókkal rendelkező Szent István tér bejáratánál köszönti majd a járókelőt.

A szavazatokért harcolnak a pártok

A május 1-jétől Európai Unió-tag Magyarország polgárai június 13-án 24 képviselőt választhatnak az Európai Parlamentbe. A pártok választási kampánya elkezdődött, de az egyén számára is fontos, hogy mielőbb kialakíthassa saját álláspontját. Iránytűként mi a négy parlamenti párt és a két legnagyobb országgyűlésen kívüli erő Csongrád megyei vezetőjét kérdeztük a jelöltekéről és a kampányról.

Kül- és belpolitikai tétje is van a június 13-án esedékes magyarországi európai parlamenti választásoknak. A strasbourgi székhelyű Európai Parlament (EP) 732 fős testületében Magyarország 24 képviselői hely betöltésére jogosult. E képviselőségre – meglehetősen különböző módon – jelöltet állítanak a magukat jelentősnek gondoló hazai politikai erők.

– Kívánunk-e változtatni a jelenlegi helyzeten a jövő érdekében? Erről szól az EP-választás – buzdított a voksolásra a Fidesz megyei elnöke, *Nógrádi Zoltán*. – Kampányunk olcsó, a szimpatizánsok támogatásából finanszírozott, nem a látványosságra irányul, hanem arra, hogy megértesük, miként hatnak az EU nyújtotta lehetőségek az egyén életére. A listán 7. *Becsey Zsolt* a Csongrád megyeiek uniós képviselétére alkalmas, miközben a gazdaság és a regionalitás specialista.

– Választási körzettől függően 200-300 ezer forintot költhetünk az EP-választási kampányra – jelentette ki az MDF megyei elnöke, *Gyömbér László*. – Az EP-névsor második felében szerepel az oda általunk delegált, diplomaművelten rendelkező *Pordány László* és a sebész *Mécs László*. Meggyőződésünk, hogy az európai népek kultúrája adja az EU nagyságát, ezért lényeges a tokeszegény, de szellemiekben gazdag vidék képviselete. – Esélyt kap Szeged és Csong-

rád megye az uniós csatlakozással, hiszen a XXI. század európai gazdasági fejlődésének legfontosabb eszközeivel rendelkezik – hangsúlyozta az MSZP megyei elnöke, *Botka László*. – A listánk 6. helyéről az EP-be eséllyel induló *Tabajdi Csaba* képviseli e régiót. Az országos kampány mellett a helyi akciók – itteni támogatók segítségével – olyan kérdésekre válaszolnak, mint például: milyen eredményeket hozhat a város és a kistérség összefogása.

– A nők a lakosságon belüli 55 százalékos arányuk ellenére alig 20 százalékban jelennek meg a hazai közéletben, ezért delegáltuk az SZDSZ-lista 8. helyére jelöltünket, *Sándor Klárát* – fogalmazott a megyei elnök, *Beregszászi Sándor*. – A párt kampányra országos jellegű, költségei 100 millió forintot belül maradnak.

– Az összmagyarság képviselete, nem a területi elv érvényesítése a lényeg az EP-ben – rögzítette a MIÉP megyei elnöke, *Kovács László*. – Ezt fejezi ki az is, hogy listavezetőnk *dr. Hegedűs Lóránt* református püspök. Az országos kampányra kevés a pénz. Helyi fórumaink rámutatunk, a négy rendszerváltó kormány miként juttatta olyan helyzetbe az országot, hogy a tíz csatlakozó közül a három legrosszabb feltétellel társul közé tartozunk.

– Egy fillérünk sincs a kampányra, ezért a tagoktól és a szimpatizánsoktól gyűjtünk a választási alaphoz, Csongrád megyéből körülbelül 300 ezer forint jött össze – számolt a Munkáspárt itteni elnöke, *Nagyvári László*. – A listánk 4. helyén áll *Szőke János* Békés megyei munkást tartjuk a mi vidékünk képviseletére leginkább alkalmasnak, mert azt hangsúlyozza, hogy a kapitalista polgári demokráciában csak az a dolgozó emberé, amit kiharcol magának. ÚJSZÁSZI ILONA

Az OEP szerint hibázott a klinika

Lezárult az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) vizsgálata a Szegedi Tudományegyetem onkoterápiás klinikáján folytatott egyik kezelési móddal kapcsolatban. Az egészségbiztosító szerint gyógyszerkísérlet és több törvénytörés is történt az ügyben.

A Szegedi Tudományegyetem és az állampolgári jogok országgyűlési biztosának állásfoglalásával is ellentétes döntést hozott az OEP a szegedi onkoterápiás klinikán folytatott egyik kezeléssel kapcsolatban. *Matejka Zsuzsanna* főigazgató a Népszabadságnak nyilatkozva el-

mondta: az egészségbiztosító vizsgálata azt állapította meg, hogy gyógyszerkísérlet történt, amikor három páciens a betegségükre még nem törzskönyvezett szerrel kezelték. Az OEP álláspontja szerint törvényt sértett *Thurzó László* professzor azzal, hogy pénzt kért a

betegtektől, valamint azzal, hogy gyógyszert árusított.

Mint korábban megírtuk, az egyetem vizsgálata szerint csupán a számlakibocsátás terén történt szabálytalanság az onkoterápiás klinikán. *Lenkovics Barnabás* ombudsman pedig az ügy kapcsán számos jogszabályi hiányosságra hívta fel a figyelmet, és hangsúlyozta, hogy a szer törzskönyvezése és engedélyezése körüli viták miatt a beteg élete nem kerülhet veszélybe. Hozzá-

tette: az ügyben a beteg és az orvos is alkotmányos jogát gyakorolta, annak határát nem lépték át.

Matejka Zsuzsanna lapunknak elmondta: az OEP nem kezdeményez eljárást a klinika ellen, az ügy megítélését az Egészségügyi Tudományos Tanácsra bízzák, amely egyébként szintén vizsgálatot kezdeményezett az ügyben. Az állásfoglalás várhatóan április közepére készül el.

T. K.

A domonkos rendi nővérek száz éve

Visszavárja őket Hódmezővásárhely

Visszavárja a Domonkos-rendi nővéreket Vásárhely – jelentette be *Seidl Ambrus plébános* a városában, szavait óriási taps fogadta. Száz esztendeje telepedtek le a városban a Szent Domonkos-rendi nővérek.

Hit, tudás, emberség címmel tartottak konferenciát Hódmezővásárhelyen szombaton. *Gyulay Endre*, Szeged-Csanád egyházmegye püspöke megáldotta az Andrássy úti, volt domonkos zárda falán elhelyezett emléktáblát, *Szenti Tibor* író, néprajzkutató, polgármesteri tanácsadó avatóbeszéde után.

– A legmodernebb eszközöket, így az internet is hasznosítani kell a keresztényi szellemiség terjesztésére – mondta a városban tartott konferencián *Juhász Judit*, a Katolikus Rádió Rt. vezérigazgató-helyettese. A rádió országos adása májusban indul.

– A katolikus iskolák célja a szociális érzék fejlesztése, illetve az időtálló értékek létrehozására és szétosztására irányuló készség kibontakoztatása – hívta föl a figyelmet *Gyulay Endre* megyés püspök, kiemelve a Klebelsberg Kunó és Teleki Pál nevével fémjelzett időszak eredményességét a nemzetmegtartó oktatásban. *Návay-Szabó Gábor*, a Profeszorok Batthyány Köre elnöke rámutatott: a fogyasztói társadalom vadhajtsái már világméretű veszélyt jelentenek, lásd globális klímaváltozás, az alternatíva a keresztényi szellemiségen alapuló önkormányozás is lehet. *Rauscher Alice Dóra* Domonkos-rendi általános főnöknő szövegéről is, hogy a rend tagjai a feloszlás után, a legsötétebb 50-es évek-

Az évforduló alkalmából Gyulay Endre, Szeged-Csanád egyházmegye püspöke tartott szentmisét

Fotó: Tésik Attila

ben is végezték munkájukat, „fél lábbal mindig a börtönben”; az újjáalakult rend ma már Kárpátalján is működik.

– Vásárhely visszavárja a Domonkos-rendi nővéreket, munkát, helyet, ellátást kínálva számukra – jelentette be *Seidl Ambrus plébános*, szavait óriási taps fogadta. Van egy különleges rendje is a domonkosoknak, a harmadrend. Ez világi rend, Vásárhelyen a 80-as évek elején alakult meg, a legteljesebb titoktartás körülményei közt – hallhatták a megjelentek *Benyhe Jánosnétól*. *Lázár János* pol-

gármester, országgyűlési képviselő virágcsokorral köszöntötte *Badalik Lidia Jácinta* nővért azon alkalomból, hogy március 15-én Pro Urbe-díjjal tüntették ki. Jácinta nővér a népművészetnek is avatott ismerője, elmondta: a rend azzal tette az egyik legnagyobb szolgálatot a városnak, hogy megmentette, s megismertette a világgal az egyedülálló vásárhelyi hímzést. Rámutatott: Vásárhely e különlegességét az unióba is magunkkal kell vinnünk.

F. CS.